

EL XIII CONGRÉS DEL PCX IMPULSA PER PRIMERA VEGADA LA REFORMA POLÍTICA

El nou salt endavant

El XIII Congrés del Partit Comunista Xinès (PCX) ha impulsat la Xina a fer un nou salt endavant, amb la incorporació de la reforma política —un concepte nou en la teoria del marxisme-leninisme, sense cap precedent a la pràctica— dins la praxi del règim xinès.

Jordi Duch i Sesplugues

A diferència de la major part de congressos dels partits comunistes que són al poder, tots ells amb caràcter de cerimònia ritual que serveix només per consolidar situacions ja establertes, el XIII Congrés del PCX tenia abans de començar tota una altra fesomia. L'ofensiva desfermada els últims mesos per la «vella guàrdia» maoista contra les directrius reformistes impulsades pel líder xinès Deng Xiaoping havia fet créixer la incertesa sobre el resultat d'aquest congrés. El desenllaç de la crisi estudiantil d'ara fa quasi un any, favorable als nostàlgics del maoisme, que van considerar-la una maniobra del «liberalisme burges», tolerada pel cap del PCX, el destituït Hu Yaobang, va posar al descobert una aferrissada lluita intestina a la cúpula de poder xinès.

Una lluita que obria un gran interrogant sobre el camí futur a seguir pel règim xinès, que des del 1978, arran de l'XI Congrés del PCX, s'havia pronunciat pel reformisme de Deng Xiaoping i en contra de l'immobilisme de la «banda dels quatre», impulsora de la revolució cultural. Amb els resultats a la vista d'aquest XIII Congrés, ja no hi ha dubte que l'interrogant s'ha tancat amb la derrota dels maoistes ortodoxos, que han perdut, així, no només una batalla, sinó fins i tot la guerra pel control de les altes instàncies de poder.

El preu que ha hagut de pagar el «guia de la revolució», Deng Xiaoping, per la

seva nova victòria política li ha resultat molt mòdic, si es té en compte que ell mateix ja l'havia acceptat per endavant i que fins i tot l'havia propugnat com una consigna més —«cal delegar»— a incloure dins el conjunt d'objectius del XIII Congrés. Tant sols li ha calgut acceptar la renúncia al seu càrrec oficial de dirigent, del qual sempre havia prescindit des que fa nou anys va implantar la política de reformes com a única via de salvació de la Xina. En tot aquest temps, Deng s'ha situat sempre a l'ombra dels poders polítics oficials per defugir el «culte a la personalitat» que caracteritza els règims del bloc de l'Est, i per tant, ara

la seva jubilació, als 83 anys, paral·lela a la de la «vella guàrdia» rival, és una garantia d'èxit de la seva estratègia impulsada des de la rebotiga.

Reforma política

L'èxit de Deng en aquest últim congrés del PCX es pot mesurar prenent com a referència els temes centrals que s'hi han tractat: la reforma política, la reforma econòmica i la renovació dels càrrecs dirigents.

La *gaige* (reforma) política, definida bàsicament en l'informe presentat pel secretari general del PCX i alhora primer ministre xinès, Zhao Ziyang, es planteja a l'entorn d'una qüestió que es considera fonamental: la creació d'una estructura estatal independent —o si més no, paral·lela— del partit. Aquesta directriu política té tres objectius: assegurar la contínua vitalitat del partit i de l'estat, eliminar la burocratització i la ineficàcia creixents, i estimular les activitats de crítica i de debat cultural de les organitzacions de base. És clar que la reforma de l'estructura política, per adaptar-la als canvis econòmics, continuarà subjecta a les

Deng Xiaoping i el destituït Hu Yaobang.

Fardor

NOVETATS EN LLIBRES

<p>edicions 62 sa</p>	<p> Editorial Laia</p>
<p>LA CREACIÓ DE LA REALITAT, PUNT I SEGUIT Manuel de Pedrolo El Balanci 201, 176 pàgines. L'home és l'enemic de l'home i el poder una màquina només pensada per a explotar-lo i destruir-lo... sense que tothom hi estigui d'acord, però.</p>	<p>ELS INTOCABLES Jaume Vidal Alcover Col·lecció El Mirall i El Temps, 224 pàgines. Els intocables és com una mena de divagacions sobre la intangibilitat humana en la seva versió mallorquina.</p>
<p>Edicions BROMERA</p>	<p>EDITORIAL EMPÚRIES</p>
<p>AMO DEL MÓN Jules Verne Una estranya erupció volcànica, enginyers mecànics que evolucionen a velocitats impensables... i un inventor foll a qui Strock ha de detenir per a tranquil·litat dels habitants del planeta.</p>	<p>INCIDENTS Roland Barthes. Traducció de Biel Mesquida. Col. Tros de Paper, 26. El llibre pòstum d'un dels més grans escriptors francesos de postguerra: Un diari personal patètic i «escandalós».</p>
<p> GREGAL LLIBRES consorci d'editors valencians s.a.</p>	<p>La Galera LA GALERA, S. A., EDITORIAL</p>
<p>LA COMEDIA DE LES EQUIVOCACIONS William Shakespeare Traducció Sara Manero i Julie McClucas. Gregal Juvenil, 18.</p>	<p>CRONOS Novel·les del segle XX per a la butxaca de la gent jove. Volums d'11 x 18 cm. Enquadració rústica plastificada. 16 títols publicats.</p>
<p> EDITORIAL TRES I QUATRE</p>	<p> curial</p>
<p>FUNCIÓ DE GALA Rodolf Sirera Col·lecció Teatre, 18 Una història d'amor i aventures, d'assassinats polítics i d'intriga, dins la millor tradició del vodevil.</p>	<p>ANNA MARIA/L'ABADESSA I L'HOSIALERA Pompeu Gener Biblioteca Popular Curial, 6.</p>
<p> ENCICLOPÈDIA CATALANA DICCIONARI JURÍDIC CATALÀ Un volum de 14 x 21, 480 pàgines De venda a llibreries. «Els diccionaris de l'Enciclopèdia».</p>	<p> edicions del bullent IN ARTICULO MORTIS Victor Mansanet. Col·lecció 13/19 núm. 4. Novel·la urbana i negra.</p>

servituds de les quatre regles d'or del comunisme xinès: el pensament marxista-leninista-maoista, el socialisme com a pràctica política, la dictadura del proletariat i el paper dirigent del partit. Es tracta, per tant, d'una reforma política amb uns límits molt estrictes, que fan impossible qualsevol afany de democratització a fons. Si més no, tal com això s'entén a Occident, perquè, malgrat que un dels objectius inclosos a la reforma és «crear una estructura política socialista altament democràtica», això no té res a veure amb els sistemes occidentals. La seva significació només té a veure amb la possibilitat que els ciutadans puguin demanar comptes al partit.

Es pot dir, per tant, que en el terreny de la reforma política no s'han pres decisions espectaculars, però almenys s'han afirmat propòsits importants, com ara la voluntat clara de combatre el costum heretat d'ingerència permanent del partit a totes les esferes de la vida social, de l'administració governamental i la intenció de conservar i fomentar els espais de crítica i de debat cultural.

Reforma econòmica

En l'àmbit de les directrius econòmiques, el XIII Congrés del PCX ha ratificat la voluntat de continuar amb prudència els dissenys de reforma impulsats a principis dels anys vuitanta. En aquest terreny, però, no hi ha hagut innovacions, i només s'ha refrendat la política vigent de reducció progressiva de les competències dels òrgans centrals, en favor d'un protagonisme creixent del mercat, i d'una autonomia més efectiva de les empreses. La política de «portes obertes», engendada a la Xina el 1979 per poder atreure capitals i tecnologies estrangers, ha donat fins ara fruits abundosos però encara insuficients, en el terreny econòmic.

De moment, la renda per càpita tot just se situa en cent mil pessetes i per millorar aquesta quantitat s'ha fet al Congrés una aposta de *kaifang* (obertura) irreversible a l'exterior, i més concretament a Occident. Per aconseguir-ho caldrà, a més d'això, transformar el país en una gran ZEE (Zona Econòmica Especial) a imatge i semblança de les quatre zones econòmiques especials que es van implantar a partir del 1980 per posar en pràctica la teoria d'«un país, dos sistemes». Un repte aquest, el de transformar la Xina en una gran empresa mixta, en què el capital estranger es confongui amb l'estat i l'empresa privada amb l'estatalitzada, que té

El repòquer d'asos de Deng

La màxima instància de poder a la Xina, el Comitè Permanent del Politburó, ha renovat tots els càrrecs, a excepció del de secretari general del PCX, que continua a les mans de Zhao Ziyang. Les quatre noves persones que hi han arribat seran les encarregades, juntament amb Zhao Ziyang, de vetllar per l'èxit del procés reformista i de guardar gelosament l'absència de Deng, que continuarà «governant» des d'un càrrec de segon ordre; la presidència de les comissions militars del partit i de l'estat.

Els cinc «asos» que Deng ha jugat en la seva última partida pública són, per ordre d'importància: Zhao Ziyang, Li Peng, Qiao Shi, Yao Yilin i Hu Qili.

Pel que fa al primer, la jubilació progressiva de Deng situa Zhao Ziyang, de 68 anys, a la primera línia de successió. El considerat profeta del «guia de la revolució» va passar a ocupar el comandament del partit a principis

d'any, quan va ser destituït Hu Yaobang per manca de fermesa amb el moviment de protesta estudiantil. A partir d'aquell moment, Zhao Ziyang, que ja ocupava el càrrec de cap de govern des del 1980, va passar a concentrar les dues tasques de màxima responsabilitat del país. El braç executor de la política de reformes i de l'obertura a l'exterior ja fa temps que ha deixat la indumentària Mao i vesteix al més pur estil occidental. Igualment, el seu estil de fer política és d'un total pragmatisme i combrega en cos i ànima amb les formes i maneres occidentals.

El segon del nucli de poder xinès és Li Peng, de 59 anys, que es considera el més ferm candidat a ocupar el liderat del govern, que encara ostenta Zhao Ziyang, a partir del mes de març de l'any que ve. A més d'alt dirigent del partit, també és un dels cinc vice-primers ministres que han aterrat al Politburó xinès arran del XIII Congrés del PCX. Se'l considera a mig camí entre el reformisme pro-occidental i l'ortodòxia maoista.

En tercer lloc hi ha Qiao Shi, de 64 anys, també vice-primera ministre, i màxim expert en serveis secrets, espionatge —tant del seu país com de la CIA nord-americana, com del KGB soviètic—, i de la policia xinesa. La seva tasca principal a partir d'ara serà la de coordinar el treball del secretariat permanent i estar amatent de la seguretat i la cohesió interna del PCX.

La quarta posició dins l'escalafó principal del comandament xinès l'ocupa Yao Yilin, de 73 anys, i considerat el més conservador dels cinc vice-primers ministres que han ascendit al Politburó. Va estar proscrit durant la dècada de la revolució cultural, del 1966 al 1976, fins que va ser rehabilitat el 1978 pel Comitè Central.

Finalment, hi ha Hu Qili, l'únic alt dirigent del partit sense cap lligam amb les tasques de govern de l'estat. De 57 anys, fins ara ha ocupat el càrrec de secretari del Comitè Central, des d'on aspirava ja a la màxima instància de poder, per la seva doble condició de tecnòcrata i «roig». Juntament amb Qiao Shi està considerat com un dels més grans aliats de la política de reformes i d'obertura a Occident.

En conjunt, l'edat mitjana del nou Comitè Permanent és de 65 anys, fet que rebaixa en dotze anys la «veterania» de l'anterior, amb més de 77 anys. □

Am la consigna «cal delegar» Deng Xiaoping ha estat l'impulsor del rejuveniment dels quadres dirigents.

assegurats un gran nombre d'entrebancs. Entre els primers que ja han sorgit i que es plantegen com a més insolubles hi ha la dificultat d'establir una política adequada de preus que permeti el control de la inflació.

La manca d'experiència xinesa en la conducció econòmica de les ZEE, que es desenvolupen en règim de «social-capitalisme», ha abocat fins i tot a un cert fracàs tres de les quatre àrees especials, de les quals la més puixant és la de Shenzhen, situada a tot l'entorn geogràfic de la colònia britànica de Hong-Kong. Ni a Shantou, ni Xia-

men (davant les costes de Taiwan) ni a Zhuhai (davant la colònia portuguesa de Macau), no s'ha arribat als nivells d'inversió i producció esperats, i es troben estancades.

Rejuveniment

Un altre tema central de debat del mateix congrés del PCX ha estat el del rejuveniment dels quadres dirigents, que ha impulsat el mateix Deng Xiaoping, de 83 anys, amb la consigna «cal delegar». Els fruits que ha donat aquesta directriu de renovació dels càr-

recs dirigents del Comitè Central han estat ben evidents: l'edat mitjana del nou Comitè Central del partit —inclosos els suplents, entre els quals hi ha molts elements joves i tecnòcrates— és de 55 anys, quatre anys menys que en l'anterior, per bé que encara es queda per sobre dels objectius declarats pel partit.

L'operació de retirada dels veterans, portada a terme per Deng, que al seu torn ha hagut de sacrificar el seu càrrec oficial a l'interès general, s'ha fet, és clar, amb l'objectiu primordial de jubilar la «vella guàrdia» maoista, que continuava impeding la reforma a fons del sistema polític i econòmic xinès. Una reforma que, per tant, a partir d'ara serà més difícil d'entorpir, en el moment de fer el nou salt endavant. □